

CONSIDERAȚII ASUPRA INVESTIȚIILOR STRĂINE DIRECTE DIN ROMÂNIA ȘI REPUBLICA MOLDOVA

M. Bîrcă, A. Bîrcă

Universitatea "George Barițiu", Brașov

Investiția străină reprezintă o relație pe termen lung, care reflectă interesul de durată al investitorului și posibilitatea sa reală de a controla entitatea situată în țara străină unde face investiția. Investiția străină presupune, în același timp, posibilitatea pentru investitorul străin de a exercita un grad ridicat de influență în managementul entității străine, care face obiectul investiției. O astfel de investiție include atât tranzacțiile ce au loc inițial între cele două entități, cât și cele purtate de ele cu filiale străine, fie că acestea sunt sau nu încorporate. Investiția străină poate fi efectuată atât de persoane fizice, cât și de persoane juridice.

Se consideră investiție străină directă atunci când, într-o întreprindere, partea proprietarului străin depășește o anumită pondere, de cele mai multe ori cuprinsă între 50 - 60 % din valoarea capitalului. Participarea directă la conducerea și organizarea producției, cât și controlul asupra activității întreprinderii, constituie diferența fundamentală dintre investiția străină directă și investiția de portofoliu. Evident, așa cum au demonstrat și evoluțiile din ultimele decenii, investițiile străine directe au devenit sursa principală de capital străin în majoritatea țărilor aflate încă în curs de dezvoltare. Mai mult, investițiile străine directe reprezintă sursa favorabilă de capital, deoarece nu creează datorie pentru țara respectivă, iar ieșirile de capital pe care le generează – de exemplu, repatrierea profiturilor – depind de rezultatele economice ale întreprinderii, răspunzând atât interesului specific al investitorului, cât și al statului care încurajează creșterea economică. Pentru orice țară, cu atât mai mult pentru cele aflate în tranziție la economia de piață, printre care România și Republica Moldova, cunoașterea liniilor principale de evoluție, a tendințelor fluxurilor de capital pe arena mondială, are o importanță cu totul deosebită.

Investițiile străine directe din România au ajuns actualmente la o cifră de peste 5 miliarde de dolari, iar în Republica Moldova - la 535 milioane de dolari, fiind cele mai scăzute nivele, comparativ cu cele din Polonia, Ungaria și Cehia. Însă trebuie să precizăm că suma menționată este departe de a reflecta potențialul real de absorbție al pieței românești și moldovenești, departe de a satisface necesarul de surse externe care să influențeze pozitiv dezvoltarea economică în ansamblul ei.

Atragerea investitorilor străini și extinderea spațiului de activitate a întreprinderilor mixte, în România și Republica Moldova, depinde de următoarele condiții: de politica guvernamentală orientată spre susținerea și protejarea investitorilor străini; de stabilitatea socială și politică din țară; de stabilitatea legislativă în domeniul investițiilor străine; de atitudinea binevoitoare a administrației publice față de investitorii străini; de gradul de dezvoltare a infrastructurii de producție și sociale în localitățile unde funcționează întreprinderile mixte; de existența forței de muncă și nivelul ei de calificare; de instituțiile financiar – bancare și impactul lor asupra funcționării eficiente a întreprinderilor mixte; de sistemul fiscal și gradul de influență asupra extinderii activității întreprinderilor mixte; de nivelul de trai și calitatea vieții din țările respective. Aceste și alte condiții de atractivitate a investitorilor străini în România și Republica Moldova se află în procesul de formare și, din partea organelor de decizie, se cere elaborarea unei politici investiționale pe termen lung de atragere și stimulare a investițiilor străine directe și susținere juridică a întreprinderilor mixte. Pornind de la aceste premise, politica de investiții străine a României și Republicii Moldova se bazează pe trei principii fundamentale: tratamentul național aplicat investitorilor străini; accesul liber la diversele piețe și segmente din economiile României și Republicii Moldova; intervenția minimă a Guvernelor român și basarabean în activitatea investitorilor străini.

Spațiile geografice românească și basarabească dispun de incontestabile avantaje de amplasare a investițiilor străine, date fiind dimensiunile semnificative ale pieței interne, cca 27 mln de consumatori; existența multiplelor resurse naturale, precum și a unui potențial turistic încă insuficient valorificat; poziția europeană favorabilă, la confluența unor drumuri comerciale tradiționale, care permit accesarea a peste 200 milioane de consumatori, răspândiți pe o rază de numai 1000 km; existența unei ample rețele de navigație, atât maritimă, cât și fluvială – Canalul Dunăre-Rin-Main leagă direct Marea Neagră de Marea Nordului; forță de muncă bine instruită și obținabilă la costuri mai scăzute decât în vest; structură industrială diversificată, cu posibilități de achiziționare pe plan local a unei game largi de produse intermediare.